vzdal, když při týdenních výplatách jej neuplatňoval a také ani při odchodu ze služby se o něm nezmínil. Tu nelze býti názoru stěžovatelova. Zákon o osmihodinné pracovní době stanoví, že pracovní doba nesmí trvati zásadně déle než osm hodin (§ 1), obcházení tohoto předpisu jest zakázáno (§ 2) a přípustná práce přes čas musí se zvláště platiti (§ 6 čís. 3 a § 7 čís. 4). To jsou vše naprosté příkazy, dané z obavy, že by zaměstnavatel jako hospodářsky silnější mohl jinak svého postavení vůči zaměstnanci zneužíti a všelijakým způsobem přímo nebo nepřímo zaříditi to tak, že by se zaměstnanec neplacené práci přes čas výslovně nebo mlčky podrobil, buď ze snahy, by zaměstnání, jež by mu jinak poskytnuto nebylo, dosáhl, nebo ze strachu, aby dosaženého zaměstnání zbaven nebyl. Z toho vidno, že každá výslovná úmluva čelící k takovému konci a tudíž odporující těmto zámyslům zákona a ovšem oněm jeho naprostým příkazům jest jakožto zákonu se příčící podle §u 879 obč. zák. nicotna. Z toho však jde, že ani mlčky nastavší dohoda taková nemůže míti právní platnost, závaznost a účinek. Z toho tedy, že zaměstnanec při týdenní neb měsíční výplatě otázku odměny za práci přes čas nechává beze zmínky, nemůže zaměstnavatel pro sebe nic dovozovati, neboť to mohlo by nejvýše znamenati, — kdyby tu totiž i podmínky nutkavosti dle §u 863 obč. zák. na krásně byly —, že se zaměstnanec podrobuje neplacené práci přes čas, to však, jak řečeno, není proň závazné. Avšak to, že se zaměstnanec při vystoupení ze služby nebo práce nedovolává svého nároku na odměnu za práce přes čas, nedokazuje, že se ho chce vzdáti, neboť není tato vůle vzdání se jediným možným důvodem mlčení, můžeť jím býti také pouhé opomenutí neb úmysl, nejednati již osobně s podnikatelem, nýbrž pouze cestou soudní a pod. Souzený případ jest pro otázku tuto přímo příkladem školním, neboť svědek H., jehož výpověď prvý soudce za pravdivou přijímá a druhý též na ní staví, udal, že práci přes čas považovali v závodě žalovaného za nucenou a že, kdo by byl chtěl omeziti práci na osmihodinovou, nebyl by v závodě mohl zůstati, a dodal, že když on jednou o jarmarku po práci od 4 ráno do 4 odpoledne dělnictvo chtěl opustiti, bylo mu to žalovaným vytýkáno. Svědek ten také udal, že žalobce mu říkával, že je zvědav, jestli mu to (práci přes čas) žalovaný zaplatí. Je viděti, že tu bylo právě to, čeho se zákonodárce obával, by se totiž zaměstnanec ze strachu před ztrátou zaměstnání nepodrobil zdánlivě mlčky neplacené práci přes čas, ač uvnitř se proti tomu bouří. Otázka, probíraná v rozh. č. 5337 sb. n. s., možno-li odměnu za práce přes čas paušalovati, sem posud nepatří, protože o ni ještě nejde, neboť žalovaný sice tvrdil, že za práci přes čas umluvena paušální odměna 100 Kč měsíčně, avšak prvý soudce zjistil opak, že i těchto 100 Kč náleželo ke mzdě za práci osmihodinnou a, ač žalovaný zaujal v odvolání stanovisko opačné. odvolací soud o této otázce důkazu se nevyjádřil a mluví o ní podmíněně.

Čís. 6486.

Právní povaha žaloby podle §u 37 ex. ř. K ní jest oprávněn, kdo měl právo, vylučující výkon exekuce, v době podání žaloby. Převodem vlast-

nictví ku věci neprávem zabavené nezaniká právo nabyvatelovo k odporu podle §u 37 ex. ř., leč že by se byl převodce podvolil zástavnímu právu neprávem na věci vymoženému nebo byl postoupil vlastnictví k věci s výhradou exekučního zástavního práva.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1926, Rv II 551/26.)

Proti Gersonu G-ovi byla vedena berním úřadem správní exekuce pro daňovou pohledávku a byly dne 2. června 1924 zabaveny svršky, o jichž vyloučení bylo pak na soudě žalováno. Prodej věcí veřejnou dražbou byl nařízen na den 15. ledna 1926. Žalobkyně, tvrdíce, že nabyly vlastnictví k zabaveným věcem dne 4. března 1925 koupí od Pavly G-ové, domáhaly se výroku, že se exekuce na ně prohlašuje nepřípustnou. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, vzav za prokázáno, že Pavla G-ová prodala dne 4. března 1925 zabavené věci žalobkyním a uvedl dále v důvodech: Námitku nedostatku aktivního oprávnění ku sporu jest u všech zabavených předmětů pokládati za lichou. Jak prokázáno, staly se žalobkyně koupí ze dne 4. března 1925, uzavřenou s Pavlou G-ovou, vlastníky zabavených věcí. Vlastnictvím (§ 354 obč. zák.) rozumí se bezprostřední a úplná, nejsvrchovanější právní moc nad věcí hmotnou. Důsledkem této právní moci může vlastník se svou věcí libovolně nakládati (§§ 362 a 363 obč. zák.), pokud tím jen nevsahá v práva osob třetích nebo pokud tomu nepřekážejí předpisy práva veřejného. Tato úplná právní moc nad věcí má za nutný následek vyloučení jiných z moci nad věcí a není tato výhradnost a neobmezenost vlastnictví obsahem jeho, nýbrž účinkem jeho obsahu. Chová-li někdo proti vůli vlastníkově jeho věc, aneb osobuje-li si jakoukoliv jinou moc nad jeho věcí, ruší tím právo vlastnické a přísluší vlastníkovi právní nárok na odvrácení rušícího stavu, t. j. žaloba vlastnická (§§ 366, 372, 523 obč. zák.). Také žalobu této rozepře nutno pokládati za žalobu vlastnickou, neboť se jí žalující strana jako vlastník domáhá neobmezenosti svého vlastnictví proti straně žalované, která si osobuje k téže věci právo zástavní (§ 523 obč. zák.) a to, jak níže bude uvedeno, neprávem. Jest nesporno, že dlužníkem daňovým byl jedině Gerson G. a, jak prokázáno, nebyl tento vlastník v době provedení zájmu vlastníkem zabavených věcí, nýbrž jeho manželka Pavla G-ová. Zabavil tudíž berní úřad neprávem věci, nepatřící dlužníkovi a mohla se Pavla G-ová, jako tehdejší vlastnice těchto věcí, žalobou podle § 37 ex. ř. domáhati propuštění jich z exekuce. Pavla G-ová se také tohoto práva nikdy nevzdala — ani žalovaná strana toho netvrdí — a z jejího jednání na to ani souditi nelze, naopak dožadovala se hned při a po zabavení propuštění svých věcí z exekuce. Tím, že vlastnictví věcí takto neprávem zabavených přešlo mezi tím na jiného vlastníka, právo žalobní ve smyslu §u 37 ex. ř. nezaniklo, neboť nárok vlastnický jest nárokem věcným jako právo, na němž spočívá, a žalobou vlastnickou domáhá se vlastník neobmezenosti svého práva vlastnického a vyloučení jiných osob z moci nad svou věcí. Není tudíž právem osobním, které by převodem vlastnictví na jinou osobu zanikalo (§ 442 obč. zák.),

neboť nepřísluší jen určité osobě, nýbrž každému, kdo má věc ve vlastnictví. Jest proto správným, že toto právo k žalobě u Pavly G-ové zaniklo prodejem věcí žalobkyním, avšak nikoliv jako právo osobní, nýbrž jen následkem pozbytí vlastnictví. To by se mohlo státi jen v tom případě, kdyby Pavla G-ová byla pravou dlužnicí berního úřadu, nebo tehdy bylo by se zabavení jejích věcí pro její dluh stalo právem. Její vlastnictví bylo by právem obmezeno zástavním právem berního úřadu, a tehdy by byla mohla v případě zcizení přenésti jen takové právo vlastnické, jaké by sama byla měla, totiž stížené zástavním právem (§ 442 obč. zák.). O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolací důvod nesprávného posouzení věci po stránce právní není odůvodněn. V tomto směru poukazuje se na správné důvody prvního soudu, k nimž se vzhledem na důvody odvolací jen stručně uvádí, že rozhodnutí nejvyššího soudu Rv I 568/22, otištěné pod číslem 2478 sbírky Vážný, samo připouští možnost vybavovací žaloby ve smyslu §u 37 ex. ř. i vlastníku, jenž věcí nabyl později, než byly postiženy exekucí, jestliže dřívější vlastník zabavení odporoval. V projednávaném případě zjistil prvý soudce, že dne 2. června 1924 byla provedena administrativní exekuce pro československý erár pro daně, při níž byly zabaveny předměty, jichž vyloučení z exekuce žalobkyně se domáhají, a zjistil, že věci ty byly vlastnictvím Pavly G-ové, kdežto exekuce vedena byla proti Gersonu G-ovi. Prvý soudce také zjistil, že Pavla G-ová podala žádost na berní správu, by tyto věci byly z exekuce vyloučeny, poněvadž jsou jejím vlastnictvím, což se nabídla přísahou prokázati. Tuto žádost, kterouž opakovala i později, opětně se k přísaze nabízejíc, nutno považovati za odpor proti exekuci a jest odvolací soud právního názoru, že k uplatnění odporu není nezbytně potřebí žaloby, žaloby potřebí jest jen tehdy, když vymáhající věřitel po ústním nebo písemném odporu věci z exekuce nevyloučí a v exekuci pokračuje. Poněvadž však ode dne provedení administrativní exekuce a ohlášeného Pavlou G-ovou odporu v exekuci pokračováno nebylo až do doby, kdy Pavla G-ová ony předměty prodala žalobkyním, nebylo důvodu na straně Pavly G-ové k podání žaloby. Poněvadž tudíž žalobkyně prokázaly, že v době administrativní exekuce proti Gersonu G-ovi byla vlastnicí zabavených předmětů Pavla G-ová, že tato proti zabavení podala odpor, že pak později žalobkyně kupní smlouvou a skutečnou tradicí nabyly vlastnictví k zabaveným předmětům, jsou žalobkyně oprávněny, jak také citované rozhodnutí Nejvyššího soudu praví, k podání žaloby vybavovací.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu dovolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci ve smyslu §u 503 čís. 4 c. ř. s. proto, že žalobě vylučovací nemělo býti vyhověno již z toho důvodu, že žalobkyním se nedostává oprávnění k žalobě, ježto zabavené předměty v době zabavení ještě nepatřily jim, nýbrž byly vlastnictvím Pavly G-ové. Než, i kdyby bylo žalující straně přiznáno oprávnění k žalobě,

nemělo prý býti žalobě vyhověno, poněvadž tvrzený nárok na vyloučení není po právu, ježto žalobkyně nabyly zabavených předmětů již se správním právem zástavním, provedenou exekucí založeným, to tím spíše, když věděly o této exekuci. Dovolání nelze přiznati oprávněnosti. Pravdu má dovolání v tom, že vylučovací žaloba není žalobou o plnění neb uznání, ale z toho neplyne, že v podstatě jest jen opravným prostředkem proti určitému exekučnímu úkonu — zde správnímu zabavení, — jímž napadá žalobce určitou činnost exekučních soudů (správního úřadu) a do něhož si tudíž může stěžovati jen osoba, která jím byla dotčena ve svých právech, jak mylně domnívá se dovolání, neboť jde o žalobu určovací, jenže netřeba zvlášť osvědčovati zájem, jak tomu jest při určovací žalobě ve smyslu §u 228 c. ř. s., když zájem ten sám zákon již předpokládá. Předpis §u 37 ex. ř. nemá vůbec na mysli určitý exekuční úkon, nýbrž připouští odpor povšechně proti exekuci a přiznává oprávnění k němu každému třetímu, t. j. každé osobě, odlišné od dlužníka a vymáhajícího věřitele, jež tvrdí, že má k předmětům exekucí dotčeným právo, které nedopouští výkonu exekuce. Nezáleží proto na tom, kdy žalobkyně nabyly vlastnictví k zabavených předmětům, stačí, že měly toto právo, vylučující výkon exekuce, v době podání žaloby. Nelze proto nepřiznati žalobkyním oprávnění k žalobě. Ale žaloba byla i jinak právem uznána odůvodněnou. Dovolatel to popírá a odkazuje na rozhodnutí nejvyššího soudu, uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 2478, kde vysloveno, že žalobu podle §u 37 ex. ř. podati může i vlastník, jenž věcí nabyl později, než byly postiženy exekučním zástavním právem, ale jen když dřívější vlastník odporoval zabavení žalobou, a to v úvaze, že oprávnění k odporu podle §u 37 ex. ř. jinak nemůže býti převedeno na nového nabyvatele, jelikož prý zanikne s právem předchůdce, jež tento podle §u 442 obč. zák. může postoupiti jen zatížené zástavním právem, o němž žalobce věděl. Podle toho by ovšem žalobkyně neměly práva, domáhati se nepřípustnosti exekuce, ježto dle zjištění nižších soudů věděly o provedené exekuci a jejich předchůdkyně v právu vlastnickém sama proti exekuci odporu podle §u 37 ex. ř. nepodala. Než nelze přehlédnouti, že žaloba vylučovací jest prostředkem k odstranění exekuce, která postihla majetek, jenž nepatří dlužníku a právě proto nemá ani sloužiti k uspokojení vymáhajícího věřitele. Zabavením, provedeným proti této zásadě exekučního řádu (§§ 37, 170 čís. 5, 253), vzniká právní stav podobný tomu, když dlužník dá věřiteli dobrovolně do zástavy věc cizí bez vlastníkova svolení (§ 456 obč. zák.). V obou případech jde o právní jednání, jež vzhledem k nedostatku vlastnictví na straně dlužníka nemůže vyvolati žádaný účinek a jest proto ne sice zmatečné (jak učí ohledně exekučního práva zástavního Dr. Armin Ehrenzweig v systemu rakouského obecného soukromého práva, prvý svazek, druhá polovice »Das Sachenrecht«, Vídeň 1923 strana 449), ale dojista neplatné, neboť i exekuční právo zástavní zřizuje se soudem nebo správním úřadem jen za předpokladu, že věc zabavená patří dlužníku. V obou případech poskytuje zákon vlastníku možnost, by se proti takovým zásahům do svého vlastnictví bránil, v prvém případě žalobou vlastnickou nebo i pouhou žalobou určovací, v druhém případě právě

odporem proti exekuci podle §u 37 ex. ř. Jediný podstatný rozdíl jest v tom, že proti žalobě vlastnické může se žalovaný brániti důkazem bezelstnosti (§ 456 obč. zák. a u nemovitostí § 469 obč. zák.), kdežto při zabavení exekučním tyto předpisy, mající výslovně na mysli jen zastavení, ale ne zabavení, neplatí, nýbrž platí tu jen předpis §u 37 ex. ř., podle něhož jest toliko zkoumati, zda exekuce byla vzhledem k tvrzenému právu vlastníka přípustna, při čemž otázka, zda vymáhající věřitel byl ohledně zabavených věcí bezelstným, či obmyslným, jest naprosto bez významu (srovnej rozhodnutí býv. nejv. s. ve Vídni, uvedená v poznámkách k §§ 456 a 469 obč. zák. v Manzově vydání tohoto zákona a, pokud jde o nemovitosti, rozhodnutí téhož soudu zapsané do knihy judikátů pod čís. 188). Je-li zabavena nemovitost dlužníku nepatřící, zhojí se tato vada podle výslovného předpisu §u 170 čís. 5 ex. ř. v novém doslovu jen vydražením zabavené nemovitosti bezelstným vydražitelem a totéž platí pro movitosti vzhledem k §§ 367 a 1089 obč. zák. Z těchto předpisů je patrno, že podle zákona postavení zástavního věřitele v uvedeném případě jest lepší, než postavení věřitele vymáhajícího, což má důvod v tom, že zákonodárce, pokud se týče stát nechce propůjčiti svou moc k tomu, by vymáhající věřitel při exekuci, která, protože nestihla majetek dlužníka, se minula cílem, dosáhl uspokojení své pohledávky na úkor někoho, jenž mu není ničím povinen, ale také v tom, že není třeba chrániti jeho důvěru, když při nabytí exekučního zástavního práva o ni nejde a nešlo. Již z toho je patrno, že uvedené žaloby nelze omeziti na původního vlastníka, t. j. na vlastníka věci, jenž jím byl při zřízení zástavního práva, pokud se týče v době povolené exekuce. Mínění toto jest v nauce a judikatuře u mimoexekučního zástavního práva jednomyslné, neboť obecně se uznává, že vlastnická žaloba proti neoprávněnému držiteli ruční zástavy může býti postoupena jiné osobě a že i žaloba určovací o uznání volnosti vlastnictví a žaloba o výmaz hypoteky proti neprávem zapsanému hypotekárnímu věřiteli přechází s vlastnictvím na nového nabyvatele, třebaže ji původní vlastník sám před tím neuplatnil pořadem soudním. Vědomost nabyvatele o tom, že si někdo třetí činí na postoupenou věc nároky zástavního věřitele, nevadí, ježto nabyvatel nemá zapotřebí, by prokázal zánik zástavního práva bezelstným nabytím zabavené věci (§§ 456 a 469 obč. zák.), když jest s to dokázati, že zástavní právo ihned z počátku nevzniklo platně. Názor, že tomu je jinak u exekučního zabavení, nemá v zákoně opory (srovnej i č. 4129 sb. n. s.), a nedá se ospravedlniti ani jakýmkoliv širším výkladem neb obdobným použitím zákonných předpisů, ježto odporuje uvedené již snaze zákona, a neobstojí ani tvrzení, že to plyne z předpisu §u 442 obč. zák. Jest ovšem pravda, že nikdo nemůže postoupiti druhému více práv, než má sám. Než tento předpis má na mysli pouze zcizení věci zatížené platnými právy, ale neřeší otázky zde rozhodující, co platí, když právo, jímž jest věc zatížena, platně vůbec nevzniklo, nýbrž trvá pouze formálně. Třebaže žaloba vylučovací liší se od žaloby vlastnické tím, že vzniká z procesuální situace a směřuje v první řadě k jejímu odstranění, jest jejím důvodem, žaluje-li vlastník, přece jen toto hmotné právo vlastnické, jež podle

§u 366 obč. zák. proti vůli vlastníka nesmí býti porušeno zásahem z třetí strany. Nárok na odstranění takového porušení, i když se stalo nesprávným úředním úkonem, tkví tedy v právu k věci, postiženém tímto porušením, není tudíž omezen na osobu původního vlastníka a, bylo-li toto právo vlastníkem přeneseno na jiného tak, jak mu příslušelo, vzchází zase tomuto nabyvateli toto oprávnění k odporu z onoho naň přeneseného práva k věci. Dlužno proto schváliti stanovisko nižších soudů, že převodem vlastnictví s Pavly G-ové na žalobkyně nezaniklo právo k odporu dle §u 37 ex. ř. Zánik takový byl by nastal ovšem tehdy, kdyby se byl vlastník tomuto neprávem na věci vymoženému právu zástavnímu podvolil, ať již výslovně nebo mlčky, nebo kdyby byl původní vlastník toto právo k věci postoupil novému nabyvateli s výhradou tohoto zástavního práva exekučně založeného. Než dle zjištění nižších soudů nic takového se nestalo. Naopak Pavla G-ová, třebaže exekuci neodporovala vylučovací žalobou, přece se proti této exekuci výslovně jiným způsobem ohradila, žádavši písemně na vymáhajícím věřiteli, by upustil od exekuce z důvodu jejího práva. Pokud jde o dovolatelovu námitku, že by žalobkyně, kdyby bylo žalobě vyhověno, byly neoprávněně obohaceny, stačí poukaz na to, že žalobkyně nabyly sporných předmětů úplatnou smlouvou, o níž nebylo tvrzeno, že úplata byla vzhledem k provedenému zájmu věci snížena.

Čís. 6487.

Vzdání se napadlého dědického práva ve prospěch určité osoby jest darováním. Stačí však, stalo-li se vůči pozůstalostnímu soudu, formy notářského spisu tu netřeba.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, R I 904/26.)

P o z ů s t a l o s t n í s o u d prohlásil vzdání se dědického práva, ohlášené dne 16. července 1924 dědici (dětmi zůstavitelovými) Aloisem Š-em, Annou K-ovou, Hanou P-ovou a Marií Č-ovou za neplatné a přijal na soud dědické přihlášky ze zákona pozůstalé vdovy, Aloisie Š-ové, bez dobrodiní inventáře a Hany P-ové a Marie Č-ové s dobrodiním inventáře s tím, že pozůstalost bude projednána dle zákona se všemi zákonnými dědici s dobrodiním inventáře. D ů v o d y: Dne 5. července 1924 zemřel Václav Š. Dne 16. července předložil Alois Š. podání s prohlášením ze dne 25. května 1924, kterým se on spolu s ostatními dětmi zůstavitelovými vzdávají dědického práva po Václavu Š-ovi, jednak pro případ smrti tohoto ve prospěch své matky Aloisie Š-ové, jednak pro případ smrti Aloisie Š-ové ve prospěch Václava Š-a. Jest tudíž zkoumati, zda tato prohlášení jsou dle ustanovení obč. zák. platná, čili nikoliv. Dle předpisu §u 551 nový doslov obč. zák. vyžaduje se k platnosti smlouvy o zřeknutí se dědictví buďto notářského spisu, nebo soudního zápisu. Předložená prohlášení předpisu zákonnému neodpovídají, jsou tudíž dle §u 551 obč. zák. neplatná. Jest pravda sice, že vada ta mohla býti dodatečně odstraněna soudním přípisem, avšak ani to se nestalo,